

Protokół
z kontroli kompleksowej przeprowadzonej w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej
w Kluczewsku w dniach 25 – 28 marca 2024 r.

I. Oznaczenie jednostki podlegającej kontroli:

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kluczewsku jest gminną jednostką organizacyjną utworzoną do realizowania zadań własnych i zleconych gminy z zakresu pomocy społecznej. Swoim obszarem działania obejmuje gminę, w której zamieszkuje 5 125 mieszkańców. Wójtem Gminy jest Pan Rafał Pałka.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej został powołany Uchwałą Nr VIII/36/90 Gminnej Rady Narodowej w Kluczewsku z dnia 25 kwietnia 1990 r. w sprawie utworzenia jednostki budżetowej pod nazwą „Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kluczewsku”, a utworzony na mocy Zarządzenia Nr 3/90 Naczelnika Gminy Kluczewsko z dnia 30 kwietnia 1990 roku w sprawie utworzenia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Ośrodek posiada własny REGON 292387136 i NIP 60-900-63-851. Kierownikiem Ośrodka jest Pani Lidia Kowalska.

Ośrodek działa w oparciu o:

- 1) Statut przyjęty Uchwałą Nr VII/56/2019 Rady Gminy Kluczewsko z dnia 27 września 2019 r. w sprawie uchwalenia Statutu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kluczewsku, zmieniony Uchwałą Nr IX/70/2019 Rady Gminy Kluczewsko z dnia 29 listopada 2019 r.;
- 2) Regulamin Organizacyjny wprowadzony Zarządzeniem Nr 5/2022 Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kluczewsku z dnia 16 maja 2022 r.;
- 3) Uchwałą Nr XXI/45/2021 Rady Gminy Kluczewsko z dnia 6 października 2021 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kluczewsko na lata 2021-2027;
- 4) Uchwałą Nr X/80/2019 Rady Gminy Kluczewsko z dnia 30 grudnia 2019 r. w sprawie szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat oraz tryb ich pobierania; zmieniona Uchwałą Nr XXIX/50/2022 Rady Gminy Kluczewsko z dnia 29 listopada 2022 r.
- 5) Uchwałą Nr XXXX/79/2023 Rady Gminy Kluczewsko z dnia 28 grudnia 2023 r. w sprawie usług opiekuńczych dla mieszkańców Gminy Kluczewsko.

- 6) Uchwałę Nr XXVI/50/2017 Rady Gminy Kluczewsko z dnia 28 grudnia 2017 r. w sprawie ustalenia szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w ośrodkach wsparcia i mieszkaniach chronionych mieszkańców Gminy Kluczewsko;
- 7) Uchwałę Nr III/17/2018 Rady Gminy Kluczewsko z dnia 28 grudnia 2018r. w sprawie podwyższenia kryterium dochodowego uprawniającego do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej w formie zasiłku celowego na zakup posiłku i żywności dla osób objętych wieloletnim rządowym programem „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023 (kryterium podwyższono do kwoty 150%); zmieniona Uchwałą Nr XXXI/4/2023 Rady Gminy Kluczewsko z dnia 4 stycznia 2023 r. (kryterium podwyższono do kwoty 200%);
- 8) Uchwałę Nr III/18/2018 Rady Gminy Kluczewsko z dnia 28 grudnia 2018 r. w sprawie określenia zasad zwrotu wydatków w zakresie dożywiania w formie posiłku albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych dla osób objętych wieloletnim rządowym programem „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023 (kryterium podwyższone do kwoty 150%); zmieniona Uchwałą Nr XXXI/5/2023 Rady Gminy Kluczewsko z dnia 4 stycznia 2023 r. (kryterium podwyższono do 200%);
- 9) Uchwałę Nr XXXX/77/2023 Rady Gminy Kluczewsko z dnia 28 grudnia 2023 r. w sprawie podwyższenia kryterium dochodowego uprawniającego do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej w formie zasiłku celowego na zakup posiłku i żywności dla osób objętych wieloletnim rządowym programem „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2024-2028;
- 10) Uchwałę Nr XXXX/78/2023 Rady Gminy Kluczewsko z dnia 28 grudnia 2023 r. w sprawie określenia zasad zwrotu wydatków w zakresie dożywiania w formie posiłku albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych dla osób objętych wieloletnim rządowym programem „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2024-2028;
- 11) Uchwałę Nr III/168/2018 Rady Gminy Kluczewsko z dnia 28 grudnia 2018 r. w sprawie ustanowienia gminnego programu osłonowego „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023; zmieniona Uchwałą Nr XXXI/3/2023 Rady Gminy Kluczewsko z dnia 4 stycznia 2023 r.;
- 12) Uchwałę Nr XXXX/76/2023 Rady Gminy Kluczewsko z dnia 28 grudnia 2023 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego programu osłonowego Gminy Kluczewsko „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2024-2028;

13) Zarządzenie nr 42/2019 Wójta Gminy Kluczewsko z dnia 2 maja 2019 r. w sprawie udzielenia upoważnień do prowadzenia postępowań i wydawania decyzji administracyjnych Kierownikowi Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kluczewsku (w tym w § 1 pkt 1 decyzji administracyjnych w sprawach z zakresu pomocy społecznej należących do właściwości gminy);

Należy uaktualnić uchwałę dotyczącą odpłatności za pobyt w ośrodkach wsparcia oraz mieszkaniach chronionych, które obecnie noszą nazwę mieszkań treningowych i wspomaganych.

II. Imię i nazwisko, stanowisko służbowe inspektorów oraz numer i data upoważnienia do przeprowadzenia kontroli:

Kontrolę przeprowadził zespół inspektorów Oddziału Nadzoru nad Realizacją Zadań Samorządu Gminnego w Wydziale Polityki Społecznej i Zdrowia Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach w następującym składzie:

1. Katarzyna Wach, starszy inspektor wojewódzki, upoważnienie 221/2024 z dnia 20 marca 2024 r. – kierujący zespołem inspektorów;
2. Magdalena Pracoń, starszy inspektor wojewódzki, upoważnienie nr 222/2024 z dnia 20 marca 2024 r.

Kontrola została wpisana do *Książki kontroli Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kluczewsku* pod pozycją 6.

III. Data rozpoczęcia i zakończenia czynności kontrolnych:

Kontrolę przeprowadzono w dniach 25 – 28 marca 2024 roku.

IV. Określenie przedmiotu kontroli i okresu objętego kontrolą:

Kontrolę przeprowadzono w oparciu o przepisy ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (t. j. Dz.U. z 2020 r. poz. 224), art. 22 pkt 8 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz.U. z 2023 r. poz. 901 ze zm.) oraz przepisy rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2020 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 2285).

Kontrolą objęto okres od 1 stycznia 2023 r. do dnia kontroli.

Przedmiotem kontroli była:

1. Struktura organizacyjna Ośrodka, kwalifikacje kadr.
2. Ocena realizacji zadań z zakresu administracji rządowej i zadań własnych gminy wynikających z ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (t. j. Dz.U. z 2023 r. poz. 901 ze zm.).

V. Opis stwierdzonego w wyniku kontroli stanu faktycznego, w tym ujawnionych nieprawidłowości oraz ich zakresu i skutków:

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kluczewsku mieści się na piętrze budynku należącego do Gminy przy ul. Spółdzielcza 12, 29-120 Kluczewsko, tel. 44 781-42-46. OPS ma do dyspozycji 4 pomieszczenia, kierownik i główna księgowa zajmują samodzielnie po jednym pomieszczeniu, w kolejnym pokoju pracuje 3 pracowników socjalnych, a w następnym 2 osoby realizujące świadczenia rodzinne, fundusz alimentacyjny (Zał. nr 1 – Ustalenia dotyczące realizacji zadań przez OPS, pkt 10). Pokoje wyposażone są w sprzęt umożliwiający wykonywanie pracy biurowej. Pokój kierownika jest otwarty na pokój pracowników socjalnych, nie ma drzwi, brak miejsca na prowadzenie – w razie takiej potrzeby – indywidualnych rozmów z klientami. Stwierdzono zatem, że warunki lokalowe nie dają klientom możliwości swobodnego przedstawiania swoich problemów w warunkach chroniących ich prywatność.

Głównymi problemami występującymi w środowisku, wymagającymi interwencji OPS jest długotrwała lub ciężka choroba, niepełnosprawność i ubóstwo.

Wyplata świadczeń z pomocy społecznej realizowana jest przelewem na indywidualne konta bankowe klientów lub w kasie Banku Spółdzielczego w Kluczewsku.

Ad 1. Struktura organizacyjna Ośrodka, kwalifikacje kadry.

W dniach kontroli w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Kluczewsku w obszarze pomocy społecznej zatrudnionych na umowę o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy było 4 pracowników, w tym: kierownik, specjalista pracy socjalnej, starszy pracownik socjalny i pracownik socjalny. Ponadto na umowę zlecenie zatrudnione były 2 opiekunki środowiskowe (Zał. nr 2 – Tabela dotycząca kadry zarządzającej, pracowników socjalnych oraz świadczących specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz Zał. nr 1 pkt 26).

AP
KJ

W toku przeprowadzonej kontroli ustalono, że Kierownik Ośrodka posiada odpowiednie kwalifikacje wymagane na zajmowanym stanowisku, zgodnie z art. 122 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej ma dyplom ukończenia specjalizacji w zakresie organizacji pomocy społecznej oraz ponad 3-letni staż pracy w pomocy społecznej. Pracownicy socjalni legitymują się również właściwymi kwalifikacjami na zajmowanych stanowiskach pracy, posiadają legitymacje służbowe wydane według wzoru określonego rozporządzeniem Ministra Rodziny i Polityki Społecznej.

W trakcie przeprowadzonej kontroli w celu zbadania stanu zatrudnienia pracowników socjalnych wykorzystano następujący miernik:

liczba mieszkańców gminy/liczba pracowników socjalnych (wz etatów):

5 125/3 = 1 708

Z powyższego wynika, że stan zatrudnienia pracowników socjalnych na dzień kontroli jest zgodny z art. 110 ust. 11 i 12 ustawy o pomocy społecznej, w Ośrodku zatrudnionych jest 3 pracowników socjalnych na pełny etat i na jednego pracownika socjalnego przypada 1 708 mieszkańców.

Ad 2. Ocena realizacji zadań z zakresu administracji rządowej i zadań własnych gminy wynikających z ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (t. j. Dz.U. z 2023 r. poz. 901 ze zm.).

Zasiłki stale

Z informacji przekazanych przez Kierownika GOPS (Zał. nr 1, pkt 23) wynika, że w 2023 roku wsparcia w postaci zasiłku stałego udzielono 25 osobom, w tym za 20 osób Ośrodek odprowadził składkę zdrowotną. W 2024 r. do dnia kontroli zasiłek stały przyznano 22 osobom, a składkę zdrowotną opłacono za 16 osób.

Kontroli poddano losowo wybrane akta, na podstawie których wydano decyzje nr: 5100.8.2023; ^{5100.4.2022} ~~5100.4.2021~~; 5100.5.2022; ^{5100.10.3.2024} ~~5100.10.3.2004~~; 5100.7.2023; 5100.2.2022; 5100.10.2022; 5100.1.2024; 5100.3.1.2024; 5100.9.2022.

Skontrolowane akta zawierały m.in. wywiad środowiskowy, oświadczenia klienta o dochodach i wydatkach rodziny, oświadczenia o stanie majątkowym, orzeczenia o stopniu niepełnosprawności, karty informacyjne ze szpitala.

W decyzjach administracyjnych oraz w wywiadach środowiskowych jest stosowany korektor i ręczne dopiski.

W podstawie prawnej decyzji administracyjnych przywołano prawidłowe przepisy oraz aktualne publikatory ustawy o pomocy społecznej, kodeksu postępowania administracyjnego, a także rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 14 lipca 2021 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej i upoważnienie Wójta Gminy dla Kierownika OPS do wydawania decyzji w zakresie pomocy społecznej. Ponadto w uzasadnionych przypadkach przytoczono ustawę z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych i ustawę z dnia 19 grudnia 2023 r. o szczególnych rozwiązaniach służących zachowaniu ważności niektórych orzeczeń o niepełnosprawności oraz orzeczeń o stopniu niepełnosprawności.

W postanowieniu decyzji określano wysokość zasiłku, okres, na jaki został przyznany, sposób i termin wypłaty świadczenia. Informacja o tym, że zasiłkobiorca w okresie pobierania zasiłku stałego będzie objęty ubezpieczeniem zdrowotnym jest dostarczana odrębnym pismem.

W pouczeniu decyzji informowano stronę o możliwości odwołania do Samorządowego Kolegium Odwoławczego za pośrednictwem Ośrodka w terminie 14 dni od daty otrzymania decyzji oraz o możliwości zrzeczenia się prawa do wniesienia odwołania (art. 127a k.p.a.).

W styczniu 2024 r., w związku ze zmianą przepisów dotyczących podwyższenia kwoty zasiłku stałego, wszczęto postępowania administracyjne i wydano decyzje zmieniające wysokość świadczeń.

W sprawdzonych decyzjach administracyjnych przyznających zasiłki stałe zespół kontrolny odnotował, że decyzjom, których termin realizacji przypadał przed dniem ich uprawomocnienia się, nadawano rygor natychmiastowej wykonalności, informując o tym fakcie klienta tylko w sentencji decyzji. Dopiero w 2024 r. w decyzjach zmieniających informacja o nadaniu rygoru została przywołana w sposób prawidłowy: w podstawie prawnej, w sentencji i uzasadnieniu.

W zasiłkach stałych zgodnie z art. 107 ust. 4 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku sporządzano aktualizacje wywiadów środowiskowych nie rzadziej, niż co 6 miesięcy, mimo braku zmiany danych. Ośrodek opłacał składki ubezpieczeniowe zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 20 ustawy o pomocy społecznej oraz art. 66 ust. 1 pkt 26 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych. Zespół kontrolny nie wniósł zastrzeżeń do zasadności udzielonego wsparcia.

Zasilki okresowe

Zgodnie z informacjami przekazanymi przez Kierownika Ośrodka w 2023 roku wsparcia udzielono 19 rodzinom (wydano 56 decyzji). W 2024 r. do dnia kontroli zasiłek okresowy przyznano 10 rodzinom (wydano 14 decyzji). Wysokość wypłacanych zasiłków była zgodna z art. 38 ustawy o pomocy społecznej w części gwarantowanej z budżetu państwa.

Kontroli poddano dokumentację wybranych osób objętych pomocą na mocy decyzji: 5101.47.2023; 5101.8.2024; 5101.11.2024; 5101.9.2024; 5101.49.2023; 5101.12.2024; 5101.13.2024; 5101.53.2023; 5101.2.2023; 5101.14.2024.

Ze skontrolowanych akt wynika, że na każdy wniosek o pomoc pracownicy socjalni sporządzali wywiad lub jego aktualizację (każdy wniosek opatrzony datą wpływu). W aktach znajdowały się m.in.: oświadczenia klienta o dochodach i wydatkach rodziny, oświadczenia o stanie majątkowym, raport-status osoby bezrobotnej, zaświadczenia z KRUS o ubezpieczeniu, faktury za leki.

W decyzjach administracyjnych oraz w wywiadach środowiskowych jest stosowany korektor i ręczne dopiski.

W podstawie prawnej decyzji administracyjnych przywołano przepisy oraz aktualne publikatory ustawy o pomocy społecznej, kodeksu postępowania administracyjnego, a także rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 14 lipca 2021 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej i upoważnienie Wójta Gminy dla Kierownika OPS do wydawania decyzji w zakresie pomocy społecznej.

W postanowieniu decyzji podawano wysokość przyznanej pomocy, okres na jaki jej udzielono, z jakiego powodu oraz sposób i termin wypłaty.

W skontrolowanych decyzjach administracyjnych odnotowano, że decyzjom, których termin płatności przypadał przed dniem ich uprawomocnienia nadano rygor natychmiastowej wykonalności, o czym poinformowano klienta w sposób prawidłowy.

W pouczeniu decyzji informowano stronę o możliwości odwołania do Samorządowego Kolegium Odwoławczego za pośrednictwem Ośrodka w terminie 14 dni od daty otrzymania decyzji oraz o możliwości zrzeczenia się prawa do wniesienia odwołania.

Zespół kontrolny nie wniósł zastrzeżeń do zasadności udzielonego wsparcia.

Wieloletni program „Posiłek w szkole i w domu”

Z informacji uzyskanych od Kierownika GOPS wynika, że w ramach wieloletniego programu „Posiłek w szkole i w domu” w 2023 r. do dnia kontroli przyznano świadczenie pieniężne w formie zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności 44 rodzinom, pomoc w postaci opłacenia dożywiania dzieci w szkołach dla 64 dzieci oraz posiłek dla 1 osoby dorosłej. W 2024 r. zasiłki celowe na zakup posiłku lub żywności przyznano 16 rodzinom, a posiłek w szkole – 42 dzieciom.

Dożywianie na terenie Gminy w badanym okresie było prowadzone w 3 placówkach oświatowych, które posiadają własne stołówki i przygotowują obiad w postaci jednego dania gorącego, koszt posiłku wynosił 3,50 zł i 4 zł, w 2023 r. dożywiano 53 dzieci, a na początku 2024 r. – 37 uczniów. Dodatkowo poza terenem Gminy w roku 2023 Ośrodek finansował wyżywienie 11 dzieci w 5 placówkach, a koszt gorącego posiłku wyniósł 7 zł i 8 zł, w roku 2024 pomoc otrzymało 5 dzieci z 4 placówek oświatowych, w których koszt gorącego posiłku wynosił również 7 zł i 8 zł

Pozytywnym jest fakt, że w szkołach na terenie Gminy dzieci otrzymują gorący posiłek, co jest zgodne z zasadami prawidłowego żywienia, a tym samym z celami Programu „Posiłek w szkole i w domu”.

Podczas kontroli sprawdzono losowo wybrane akta świadczeniobiorców, na podstawie których wydano decyzje administracyjne o nr:

- pomoc w formie zasiłków celowych:

5102.zc.11.2024; 5102.zc.20.2024; 5102.zc.10.2024; 5102.zc.7.2024; 5102.zc.19.2024;
5102.zc.23.2024; 5102.zc.4.2024; 5102.zc.17.2024; 5102.zc.119.2023; 5102.zc.113.2023;

- pomoc w formie posiłku w szkole:

5113.I-p.23.2023; 5113.II-p.15.2024; 5113.II-p.ZS.2.2024; 5113.II-p.ZS.1.2024;
5113.II-p.9.2024; 5113.II-p.14.2024; 5113.II-p.5.2024; 5113.I-p.40.2023; 5113.II-p.21.2024;
5113.I-p.25.2023.

W aktach stanowiących podstawę do przyznania pomocy znajdowała się kompletna dokumentacja, określająca sytuację materialno-bytową osób i rodzin ubiegających się o pomoc.

Pomoc w ramach Programu przyznawana była w oparciu o odpowiednie przepisy i aktualne publikatory ustawy o pomocy społecznej, kodeksu postępowania administracyjnego, rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 14 lipca 2021 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej, przywołano również Uchwałę Nr 149 Rady Ministrów z dnia 23 sierpnia 2023 r.

w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2024-2028, Uchwały Rady Gminy dot. dożywiania i upoważnienie Wójta dla Kierownika OPS do wydawania decyzji w zakresie pomocy społecznej.

Decyzje przyznające posiłek w szkole wydawane były prawidłowo w ramach roku kalendarzowego.

Decyzjom wydanym w ramach Programu, których realizacja przypadała przed dniem uprawomocnienia się decyzji, nadawano rygor natychmiastowej wykonalności.

W pouczeniu decyzji informowano stronę o możliwości odwołania do Samorządowego Kolegium Odwoławczego za pośrednictwem Ośrodka w terminie 14 dni od daty otrzymania decyzji oraz o możliwości zrzeczenia się prawa do wniesienia odwołania.

Zespół kontrolny nie wniósł zastrzeżeń do zasadności udzielonego wsparcia.

Przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych i zasiłków celowych specjalnych

Zgodnie z art. 39 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej, GOPS przyznaje zasiłki celowe, celem zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej, a w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia czy opału. Zgodnie z art. 41 ust. 1 cytowanej ustawy Ośrodek udziela również w szczególnie uzasadnionych przypadkach specjalnych zasiłków celowych osobie lub rodzinie w wysokości nieprzekraczającej odpowiednio kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej lub rodziny, które nie podlegają zwrotowi.

Kontrolowana jednostka w 2023 roku udzieliła 17 rodzinom zasiłków celowych (wydano 27 decyzji) i 8 rodzinom (wydano 11 decyzji) – specjalnych zasiłków celowych. W bieżącym roku zasiłki celowe przyznano 9 rodzinom, a specjalne zasiłki celowe – 11 rodzinom. Pomoc przyznawano w szczególności na pokrycie kosztów zakupu leków i leczenia.

Podczas kontroli sprawdzono losowo wybrane akta:

- zasiłek celowy:

5102.22.2023; 5102.10.2024; 5102.11.2024; 5102.14.2023; 5102.14.2024; 5102.8.2023; 5102.27.2023; 5102.13.2024; 5102.17.2024; 5102.21.2023;

- specjalny zasiłek celowy:

5102.zcs.13.2023; 5102.zcs.3.2024; 5102.zcs.4.2024; 5102.zcs.12.2023; 5102.zcs.9.2023; 5102.zcs.6.2024; 5102.zcs.8.2024; 5102.zcs.4.2023; 5102.zcs.5.2024; 5102.zcs.3.2023.

W skontrolowanych aktach znajdowały się wymagane dokumenty niezbędne do ustalenia sytuacji rodzinnej, zdrowotnej i materialnej osoby lub rodziny, m.in.: nakaz

płatniczy dot. gospodarstwa rolnego, raport z PUP, rachunki za leki, zaświadczenia lekarskie, oświadczenia klienta o dochodach i wydatkach rodziny, oświadczenia o stanie majątkowym.

W podstawie prawnej decyzji administracyjnych przywołano prawidłowe przepisy oraz aktualne publikatory ustawy o pomocy społecznej, kodeksu postępowania administracyjnego, a także rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 14 lipca 2021 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej i upoważnienie Wójta dla Kierownika GOPS do wydawania decyzji w zakresie pomocy społecznej.

W postanowieniu decyzji określono wysokość przyznanej pomocy, miesiąc za jaki przyznano pomoc, cel na jaki udzielono świadczenia oraz sposób i termin wypłaty.

W skontrolowanych decyzjach administracyjnych zespół inspektorów odnotował, że prawidłowo informowano stronę o nadaniu decyzji rygoru natychmiastowej wykonalności.

W pouczeniu decyzji strony informowane były o możliwości wniesienia odwołania do Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Kielcach w ustawowo przyjętym terminie oraz o możliwości zrzeczenia się prawa do wniesienia odwołania.

Zespół inspektorów nie wniósł zastrzeżeń do zasadności udzielonego wsparcia.

Metody i formy opieki nad osobami samotnymi, starszymi

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w okresie objętym kontrolą realizował usługi opiekuńcze, które w myśl art. 50 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej są usługami, obejmującymi pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz w miarę możliwości zapewnienie kontaktów z otoczeniem.

Cena 1 godziny usług opiekuńczych została określona w Uchwale Rady Gminy i w 2023 r. wynosiła 27,20 zł, a od lutego 2024 r. wynosi 32,80 zł. Usługi były świadczone przez 2 opiekunki zatrudnione w Ośrodku na podstawie umowy zlecenia. W 2023 roku pomoc realizowana była u 3 osób, w bieżącym roku – u 2 osób. W badanym okresie żadnej osobie nie odmówiono wsparcia w tym zakresie.

Ponadto GOPS realizuje rządowy program „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” obejmując wsparciem dla 4 osób przez 3 asystentów zatrudnionych na umowę zlecenie. W 2024 roku Ośrodek planuje objąć wsparciem w formie usług asystencji osobistej 9 osób niepełnosprawnych świadcząc 4 360 godzin usług. Na realizację programu zaplanowano łącznie kwotę 191 254,08 zł. w tym: na realizację zadania 187 504,00 zł i na koszty obsługi 3 750,08 zł. Dodatkowo GOPS realizuje rządowy program „Opieka

wychnieniowa” - edycja 2024, w ramach którego wsparciem w łącznej wysokości 2 100 godzin zostanie objętych 10 osób opiekujących się niepełnosprawnym członkiem rodziny.

Sprawdzono akta o numerach decyzji:

GOPS.u.o.5115.5.2023 i zmieniająca GOPS.u.o.5115.5.1.2024; GOPS.u.o.5115.6.2022; GOPS.u.o.5115.2.2023 i o wygaśnięciu GOPS.u.o.5115.2.1.2023; GOPS.u.o.5115.3.2023; GOPS.u.o.5115.6.2023 i GOPS.u.o.5115.6.1.2024.

W aktach klientów znajdowały się m.in.: oświadczenia klienta o dochodach i wydatkach rodziny, oświadczenia o stanie majątkowym, odcinki emerytur, zaświadczenie lekarskie.

W podstawie prawnej wydanych decyzji administracyjnych odnotowano ustawę o pomocy społecznej, kodeks postępowania administracyjnego, rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej, Uchwałę Rady Gminy dot. usług opiekuńczych oraz upoważnienie Wójta dla Kierownika OPS do wydawania decyzji administracyjnych w indywidualnych sprawach z zakresu pomocy społecznej należących do właściwości gminy. Wymienione akty prawne przywołano z aktualnie obowiązującymi publikatorami.

W postanowieniu decyzji określono okres, na jaki przyznane zostało wsparcie, liczbę dni i godzin dziennie, kto jest realizatorem usług, zakres usług, pełny koszt 1 godziny, procentową odpłatność za 1 godzinę, termin i sposób uiszczenia odpłatności.

Decyzjom, których realizacja przypadła przed dniem ich uprawomocnienia się nadawano rygor natychmiastowej wykonalności.

W pouczeniu decyzji strony informowane były o możliwości wniesienia odwołania do Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Kielcach w ustawowo przyjętym terminie oraz o możliwości zrzeczenia się prawa do wniesienia odwołania.

Do zasadności udzielanej pomocy nie wnosi się uwag.

W okresie objętym kontrolą Ośrodek nie realizował zadania związanego ze świadczeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi w ramach zadań zleconych z zakresu administracji rządowej (art. 18 ust. 1 pkt 3 ustawy o pomocy społecznej).

Osoby wymagające opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niezdolne do samodzielnego funkcjonowania w środowisku, którym nie można było zapewnić niezbędnej pomocy usługowej i opiekuńczej w miejscu zamieszkania, Ośrodek kieruje do domu pomocy społecznej. Obecnie w DPS przebywa 6 osób, w okresie objętym kontrolą nie skierowano żadnych osób.

Metody pracy socjalnej wykorzystywane w ośrodku pomocy społecznej

Praca socjalna (art. 45 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej) jest świadczona na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym. Wymogi jej prowadzenia określa art. 6 pkt 12 cyt. wyżej ustawy, gdzie określono ją jako działalność zawodową mającą na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie przez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi.

W OPS realizowana jest praca socjalna zarówno w trakcie przeprowadzania wywiadów środowiskowych i wizyt w środowisku, a także w przypadku zgłoszenia się osób do tutejszego ośrodka. Pracownicy socjalni służą pomocą w ustalaniu uprawnień do świadczeń emerytalno-rentowych, zdrowotnych, kontaktach z właściwymi instytucjami, w rozwiązywaniu problemów opiekuńczo-wychowawczych, rodzinnych, w trakcie procedury Niebieskiej Karty, prowadzą rozmowy motywujące mające na celu pobudzenie aktywności np. na rynku pracy czy w innych sferach życia społecznego czy rodzinnego, a także motywujące do podjęcia działań zmierzających do zmiany sytuacji życiowej, udzielaniu informacji o możliwości skorzystania z różnych form pomocy, udzielanie porad wskazówek itp. Pracownicy socjalni utrzymują kontakt z kuratorami, asystentem rodziny, dzielnicowym w celu zapewnienia zintegrowanej pomocy rodzinom i osobom tego wymagającym.

Ważnym instrumentem pracy socjalnej z osobami ubiegającymi się o pomoc są kontrakty socjalne, które jak opisano powyżej mają na celu zobowiązanie zainteresowanego do podejmowania z pracownikiem wspólnych działań zmierzających do przezwyciężenia jego trudnej sytuacji życiowej. W badanym okresie pracownicy socjalni zawarli 6 kontraktów socjalnych.

Wnioski z przeprowadzonej kontroli:

W toku kontroli ustalono, że pomoc w formie zasiłku stałego, okresowego, celowego i posiłku z programu wieloletniego „Posiłek w szkole i w domu”, zasiłku celowego oraz specjalnego zasiłku celowego, a także usług opiekuńczych przyznano celowo i zasadnie. W aktach znajdowały się m.in.: oświadczenia klienta o dochodach i wydatkach rodziny, oświadczenia o stanie majątkowym, orzeczenia o stopniu niepełnosprawności, karty informacyjne ze szpitala raport z PUP, faktury za leki.

Do Statutu i Regulaminu Ośrodka nie wnosi się zastrzeżeń. Natomiast należy uaktualnić uchwałę dotyczącą odpłatności za pobyt w ośrodkach wsparcia oraz mieszkaniach chronionych, które obecnie noszą nazwę mieszkań treningowych i wspomaganych.

Stwierdzono, że warunki lokalowe nie dają klientom możliwości swobodnego przedstawiania swoich problemów w warunkach chroniących ich prywatność. Pokój kierownika jest otwarty na pokój pracowników socjalnych, nie ma drzwi, brak miejsca na prowadzenie – w razie takiej potrzeby – indywidualnych rozmów z klientami.

Kierownik posiada odpowiednie wykształcenie wymagane na zajmowanym stanowisku, zgodnie z art. 122 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej ukończył specjalizację w zakresie organizacji pomocy społecznej. Pracownicy socjalni legitymują się również właściwymi kwalifikacjami na zajmowanych stanowiskach.

Stan zatrudnienia pracowników socjalnych na dzień kontroli jest zgodny z art. 110 ust. 11 i 12 ustawy o pomocy społecznej, w Ośrodku zatrudnionych jest 3 pracowników socjalnych na pełny etat i na jednego pracownika socjalnego przypada 1 708 mieszkańców.

W zasiłkach stałych zgodnie z art. 107 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej, sporządzano aktualizacje wywiadów środowiskowych nie rzadziej, niż co 6 miesięcy, mimo braku zmiany danych.

Informacja o tym, że zasiłkobiorca w okresie pobierania zasiłku stałego będzie objęty ubezpieczeniem zdrowotnym jest przekazywana odrębnym pismem.

W styczniu 2024 r., w związku ze zmianą przepisów dotyczących podwyższenia kwoty zasiłku stałego, wszczęto postępowania administracyjne i wydano decyzje zmieniające wysokość świadczeń.

W zasiłkach stałych i okresowych w decyzjach administracyjnych oraz w wywiadach środowiskowych jest stosowany korektor i ręczne dopiski.

W podstawie prawnej sprawdzonych decyzji administracyjnych wydanych w zakresie pomocy społecznej widniały prawidłowe przepisy oraz aktualne publikatory ustawy o pomocy społecznej, kodeksu postępowania administracyjnego, a także rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 14 lipca 2021 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej, upoważnienie Wójta dla Kierownika OPS do wydawania decyzji w zakresie pomocy społecznej. Ponadto, w zależności od formy pomocy, przytoczono odpowiednie uchwały Rady Gminy dotyczące dożywiania i usług opiekuńczych, Uchwałę Nr 149 Rady Ministrów z dnia 23 sierpnia 2023 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2024-2028.

W postanowieniu decyzji administracyjnych w poszczególnych formach z zakresu pomocy społecznej zawierano niezbędne informacje dotyczące danego świadczenia, jak np.:

wysokość, miesiąc lub okres przyznania, sposób i termin realizacji, powód lub cel, zakres i wysokość odpłatności za usługi opiekuńcze.

W skontrolowanych decyzjach administracyjnych prawidłowo informowano stronę o nadaniu decyzji rygoru natychmiastowej wykonalności – z wyjątkiem decyzji na zasiłki stałe wydanych przed rokiem 2024.

W pouczeniu wszystkich skontrolowanych decyzji informowano stronę o możliwości odwołania do Samorządowego Kolegium Odwoławczego za pośrednictwem Ośrodka w terminie 14 dni od daty otrzymania decyzji oraz o możliwości zrzeczenia się prawa do wniesienia odwołania (art. 127a k.p.a.).

Pozytywnym jest fakt, że w szkołach na terenie Gminy dzieci otrzymują gorący posiłek, co jest zgodne z zasadami prawidłowego żywienia, a tym samym z celami Programu „Posiłek w szkole i w domu”.

Zespół kontrolny ustalił, że GOPS w Kluczewsku wykorzystuje kontrakt socjalny jako instrument pracy socjalnej.

Biorąc powyższe pod uwagę, działalność kontrolowanej jednostki **ocenia się pozytywnie z uchybieniami**, przy czym w zakresie objętym kontrolą stwierdzone uchybienia miały wyłącznie charakter formalny i nie powodowały następstw dla wykonywanych zadań.

VI. Ustaleń kontroli dokonano w oparciu o:

- sprawdzoną dokumentację oraz informacje i wyjaśnienia udzielone przez Kierownika kontrolowanej jednostki. Treść protokołu i wnioski wynikające z kontroli omówiono z Kierownikiem placówki.

VII. Pouczenie o prawie i terminie zgłoszenia zastrzeżeń do ustaleń zawartych w protokole kontroli oraz o prawie do odmowy podpisania protokołu:

Kierownik jednostki podlegającej kontroli może odmówić podpisania protokołu kontroli, składając w terminie 7 dni od dnia jego otrzymania, wyjaśnienie przyczyny tej odmowy. Odmowa podpisania protokołu kontroli nie stanowi przeszkody do podpisania protokołu przez zespół inspektorów i sporządzenia zaleceń pokontrolnych. Kierownikowi jednostki podlegającej kontroli przysługuje prawo zgłoszenia, przed podpisaniem protokołu kontroli, umotywowanych zastrzeżeń dotyczących ustaleń zawartych w protokole. Zastrzeżenia zgłasza się na piśmie do dyrektora właściwego, do spraw pomocy społecznej wydziału urzędu wojewódzkiego w terminie 7 dni od dnia otrzymania protokołu.

W przypadku zgłoszenia zastrzeżeń do protokołu kontroli, termin odmowy podpisania protokołu wraz z podaniem jej przyczyn biegnie od dnia doręczenia kierownikowi jednostki podlegającej kontroli stanowiska dyrektora właściwego do spraw pomocy społecznej wydziału urzędu wojewódzkiego wobec zastrzeżeń. Pisemne zastrzeżenia do ustaleń zawartych w protokole kontroli są poddawane analizie przez kontrolującą daną jednostkę zespół inspektorów.

Protokół sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, jeden egzemplarz za poświadczaniem odbioru otrzymuje Kierownik jednostki podlegającej kontroli, drugi włącza się do akt kontroli.

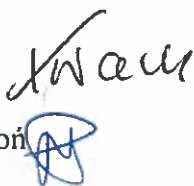
Załączniki do protokołu:

1. Tabela pt. „Ustalenia dotyczące realizacji zadań przez OPS”.
2. Tabela dotycząca kadry zarządzającej, pracowników socjalnych oraz świadczących specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Protokół podpisali:

Ze strony kontrolującej:

1. Katarzyna Wach
2. Magdalena Pracon

Ze strony kontrolowanej:

KIEROWNIK
Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Kluczewsku

Lidia Kowalska

Kielce, dnia 9 kwietnia 2024 r.

Data i podpis

Kluczewsko, dnia 15.04.2024r.

Tomasz Pował
ZASTĘPCA DYREKTORA
WYDZIAŁU POLITYKI SPOŁECZNEJ I ZDROWIA

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
29-120 Kluczewsko, ul. Spółdzielcza 12
tel. 44/ 781-42-46 wew. 14
Regon 292387136
NIP 6090063851

ŚWIĘTOKRZYSKI
URZĄD WOJEWÓDZKI W KIELCACH
Wydział Polityki Społecznej i Zdrowia
al. IX Wieków Kielce 3. 25-516 Kielce